

Høstforedraget

Ida Wolden Bache

8. oktober 2026

Handelshøyskolen BI

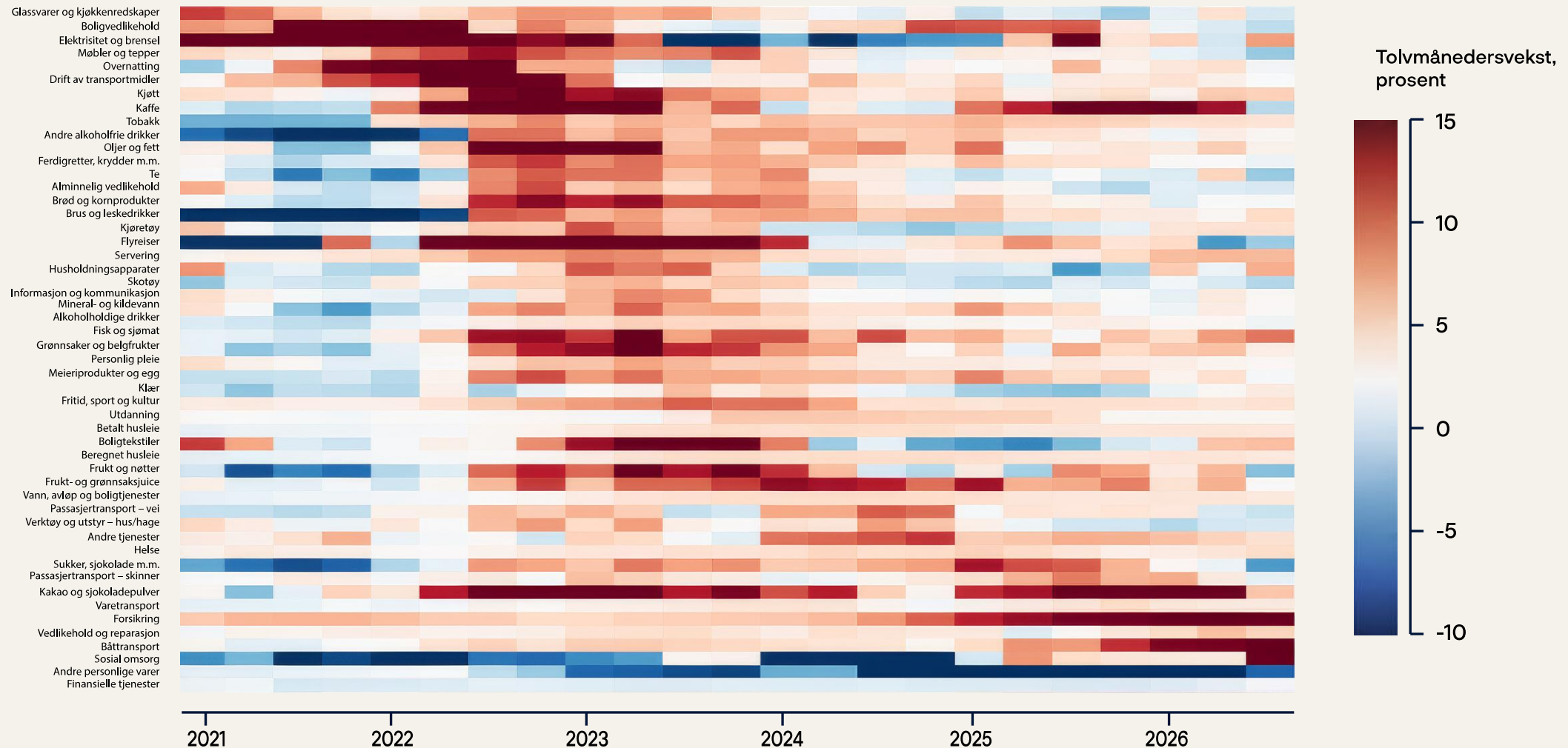
Inflasjonen er fortsatt over målet

Konsumprisindeksen. Tolvmånedersvekst. Prosent

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Prisveksten økte og avtok til ulike tider

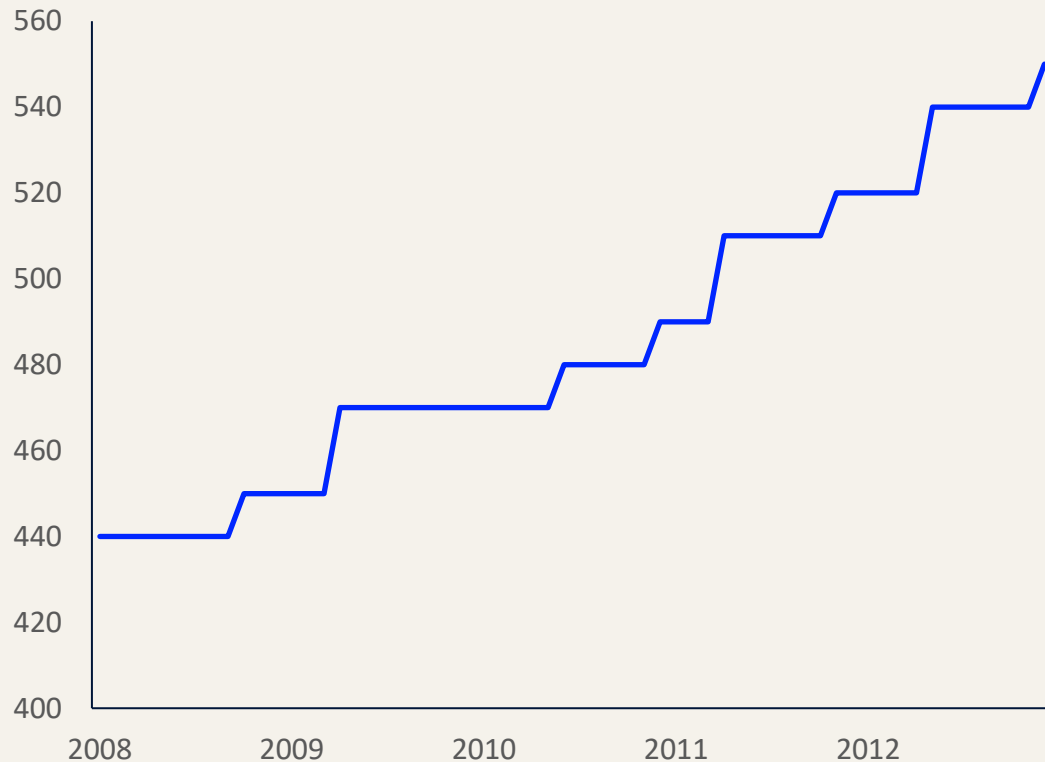

Kilde: Statistisk sentralbyrå

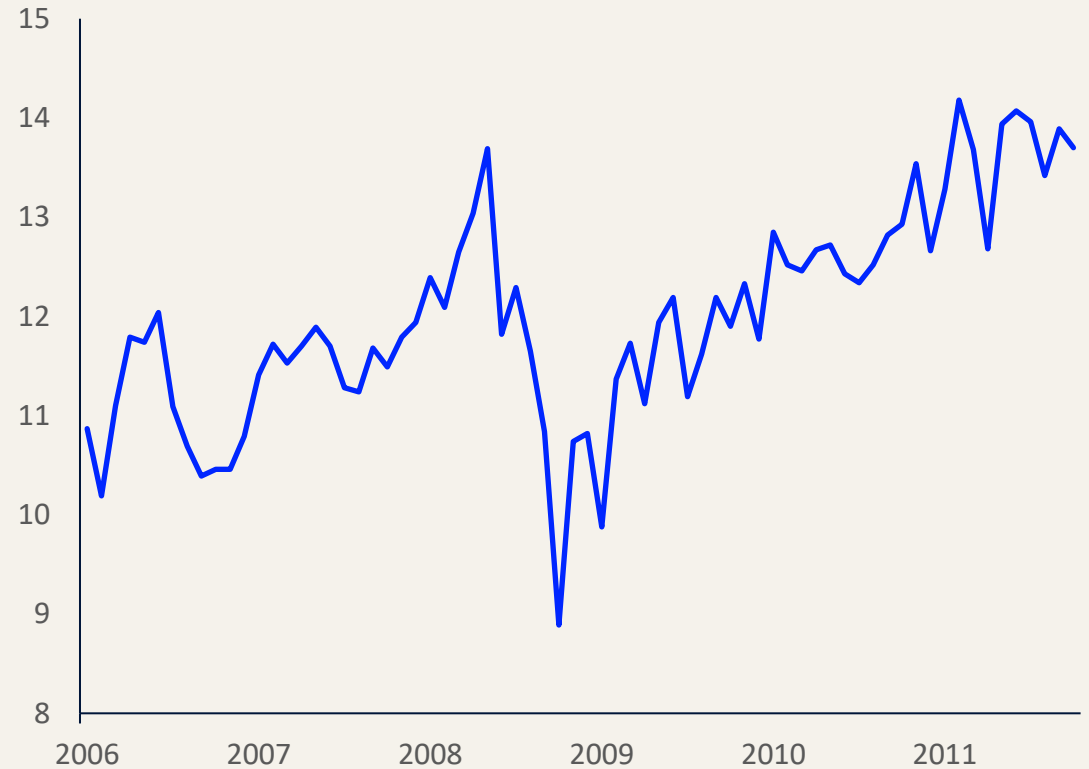
Prisen på bensin endres oftere enn prisen på hårklipp

Kroner

Hårklipp, dame med vask og føn

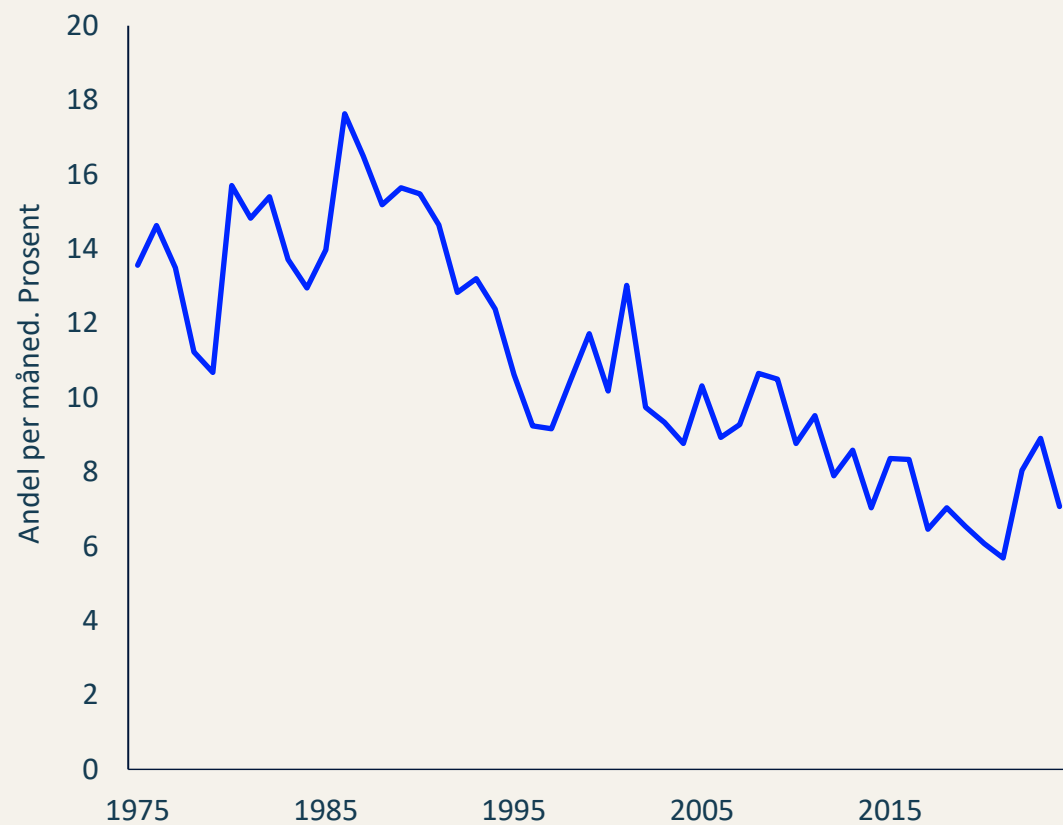
Bensin, 95 oktan, blyfri

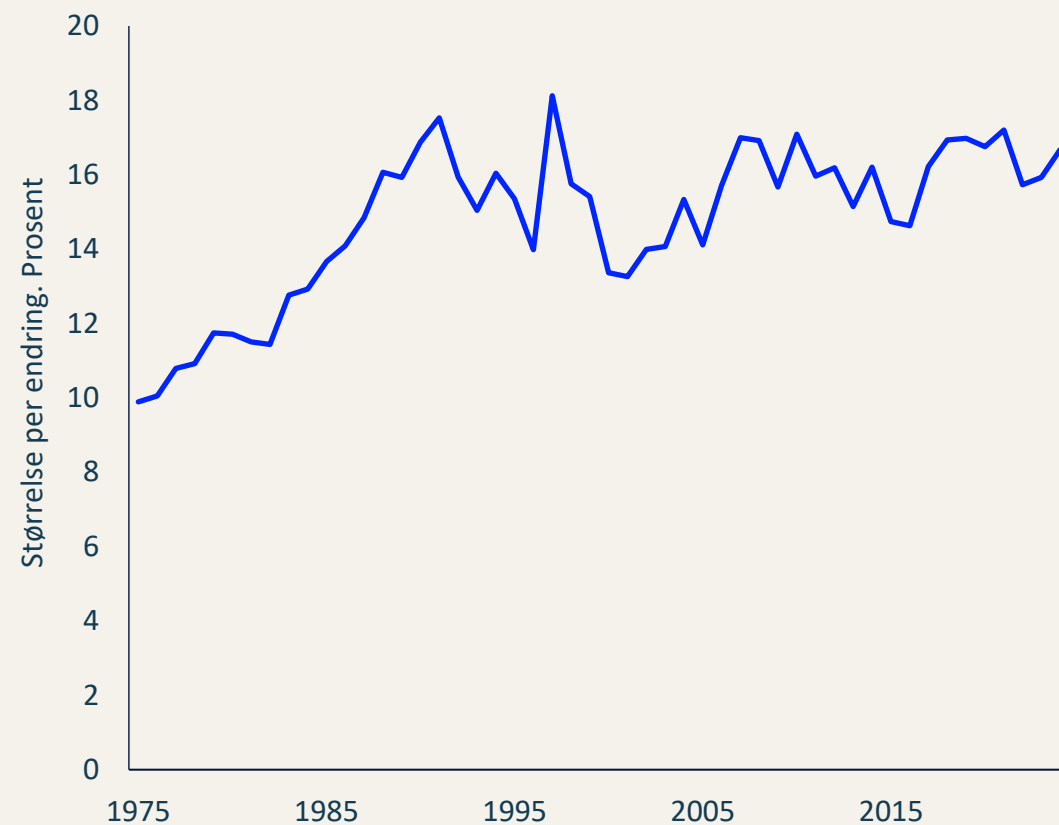
Kilde: Statistisk sentralbyrå

Prisendringene ble færre, ikke mindre

Hvor ofte endres prisene?

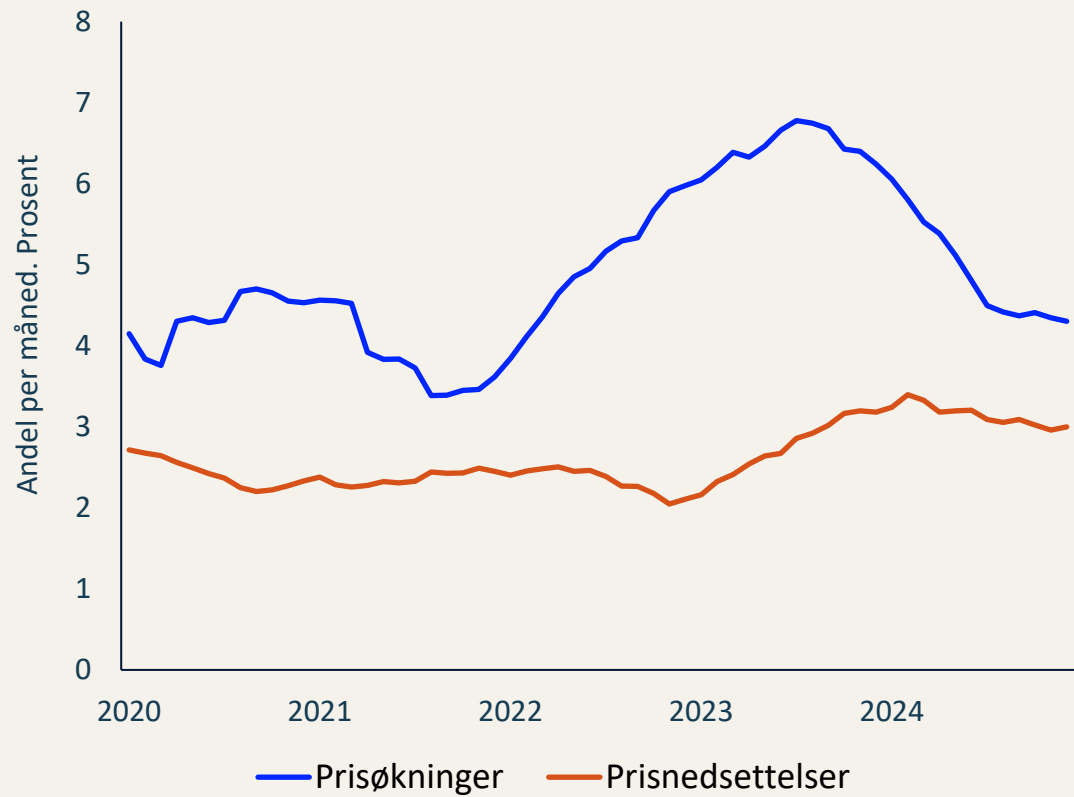

Hvor store er endringene?

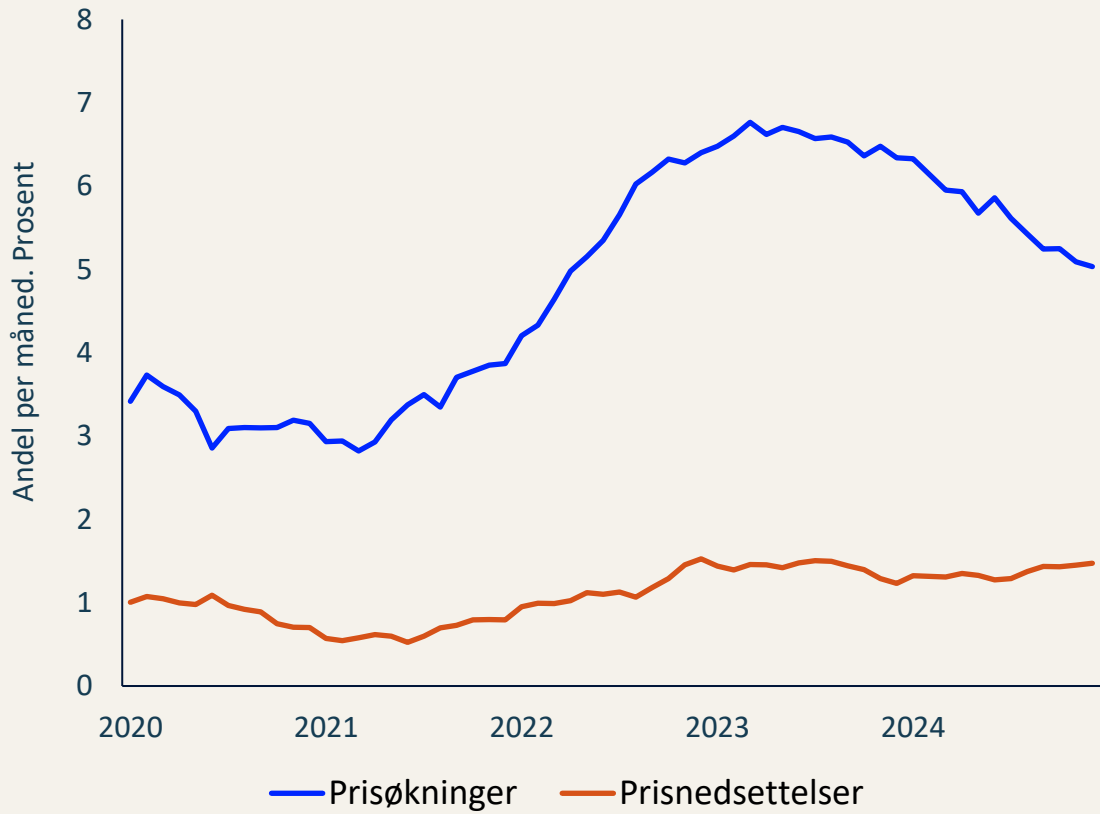

Tjenesteprisene settes sjelden ned

Varer

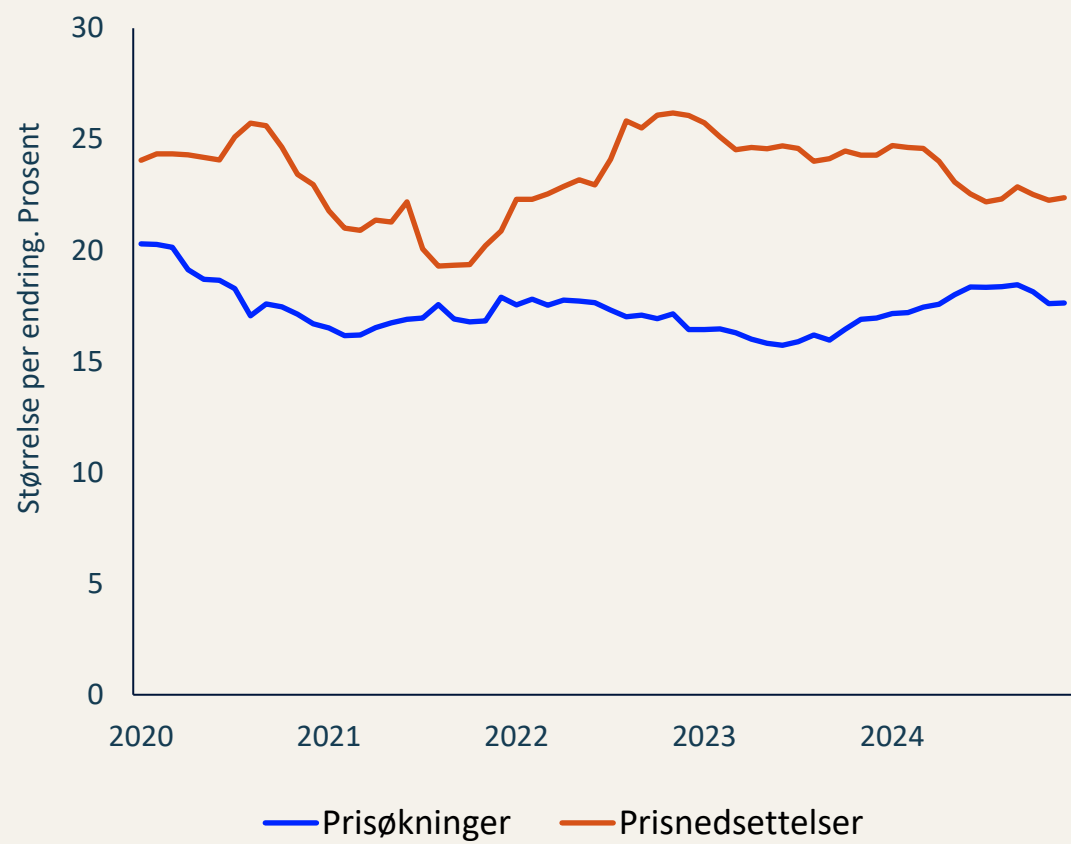

Tjenester

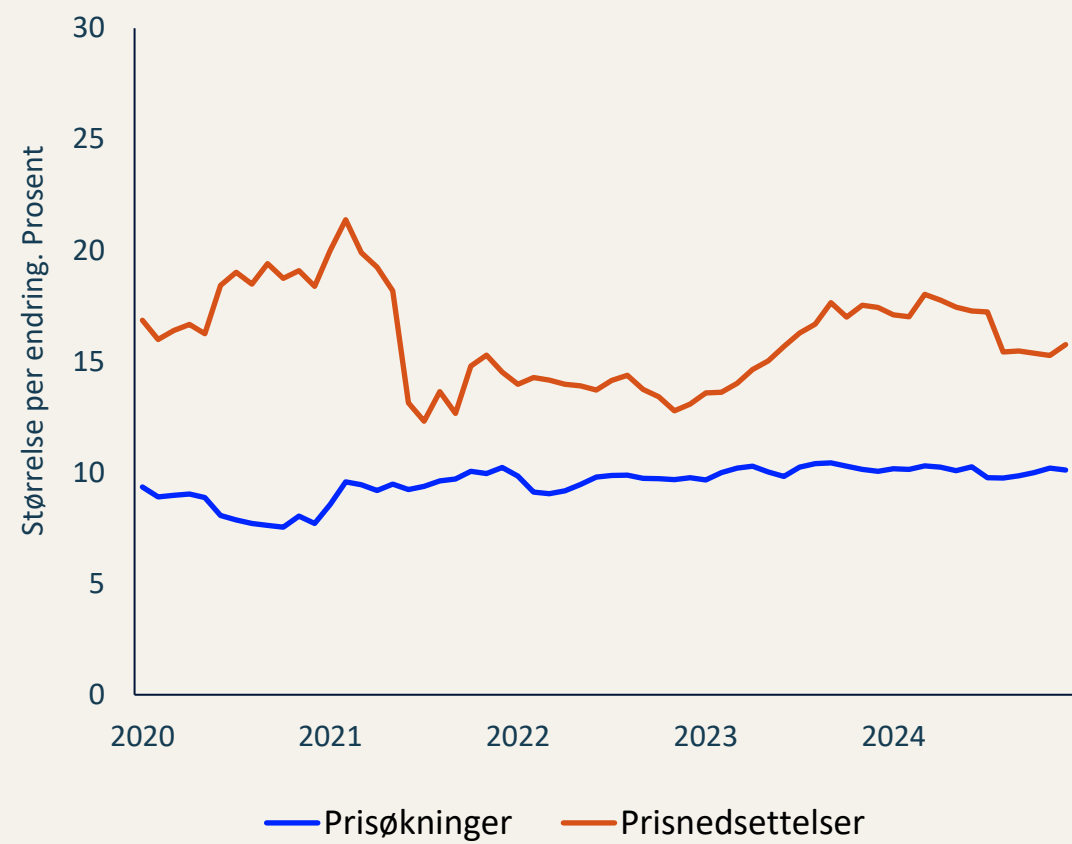

Vareprisene tar større steg både opp og ned

Varer

Tjenester

Kilder: Statistisk sentralbyrå og Norges Bank

Både hyppighet og størrelse bestemmer prisveksten

$$\overline{\Delta p} = f^+ s^+ - f^- s^-$$

Prisendring

Bidrag fra
prisøkninger

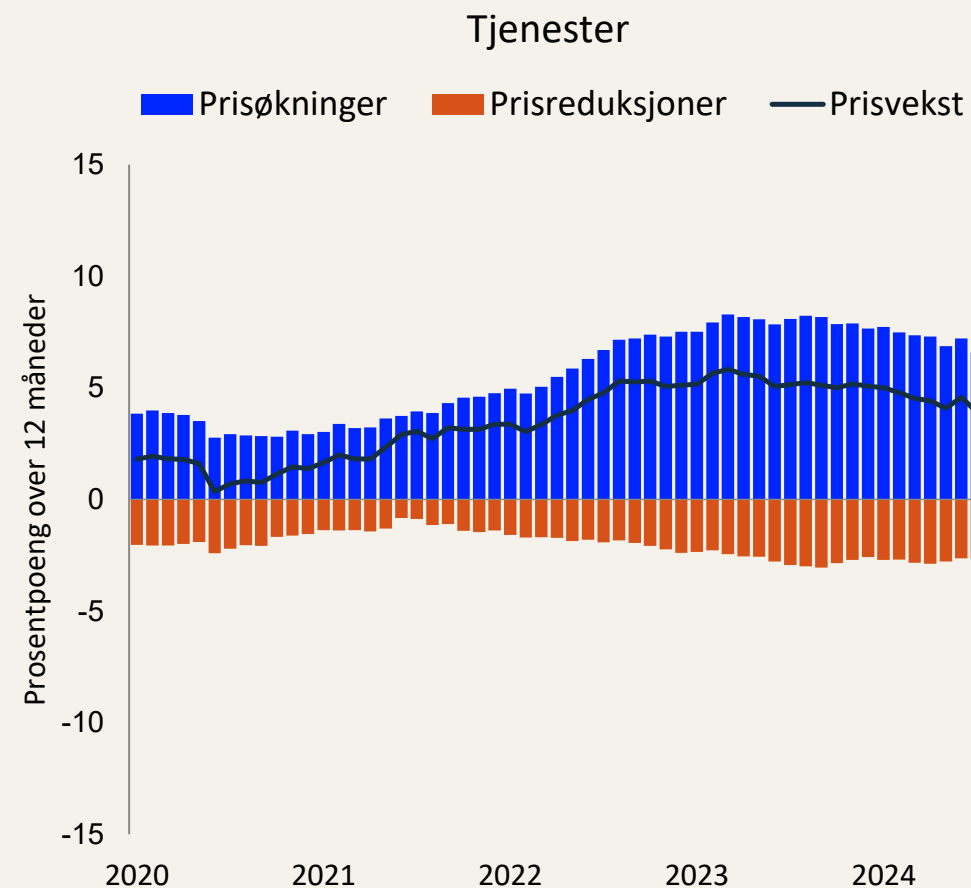
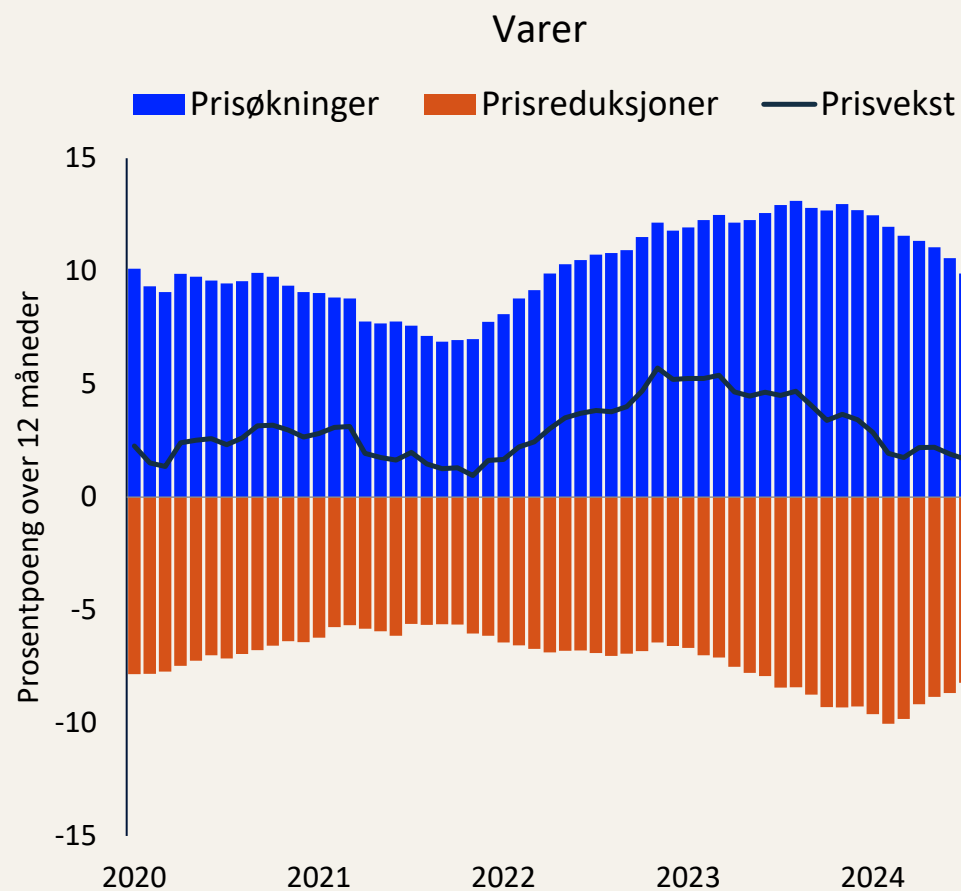
Bidrag fra
prisnedsettelse

f^+ og f^- : andel av alle priser som settes henholdsvis opp og ned

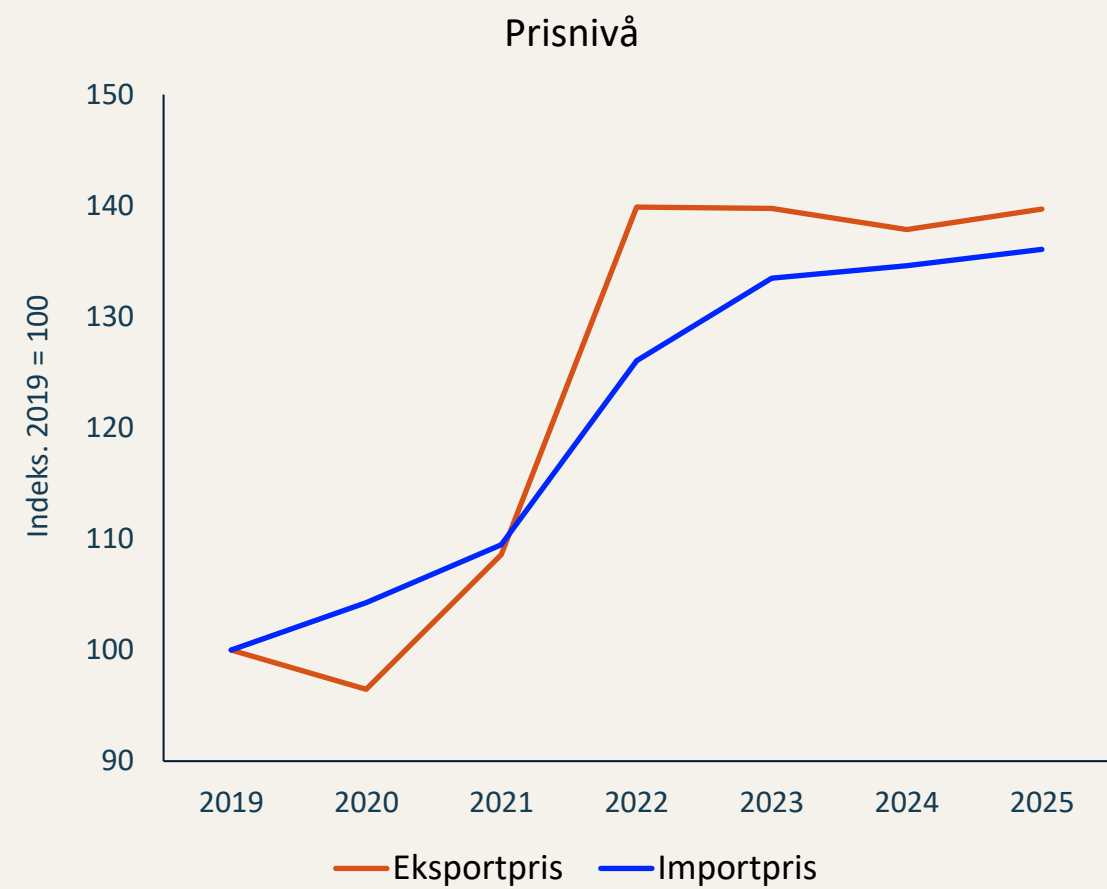
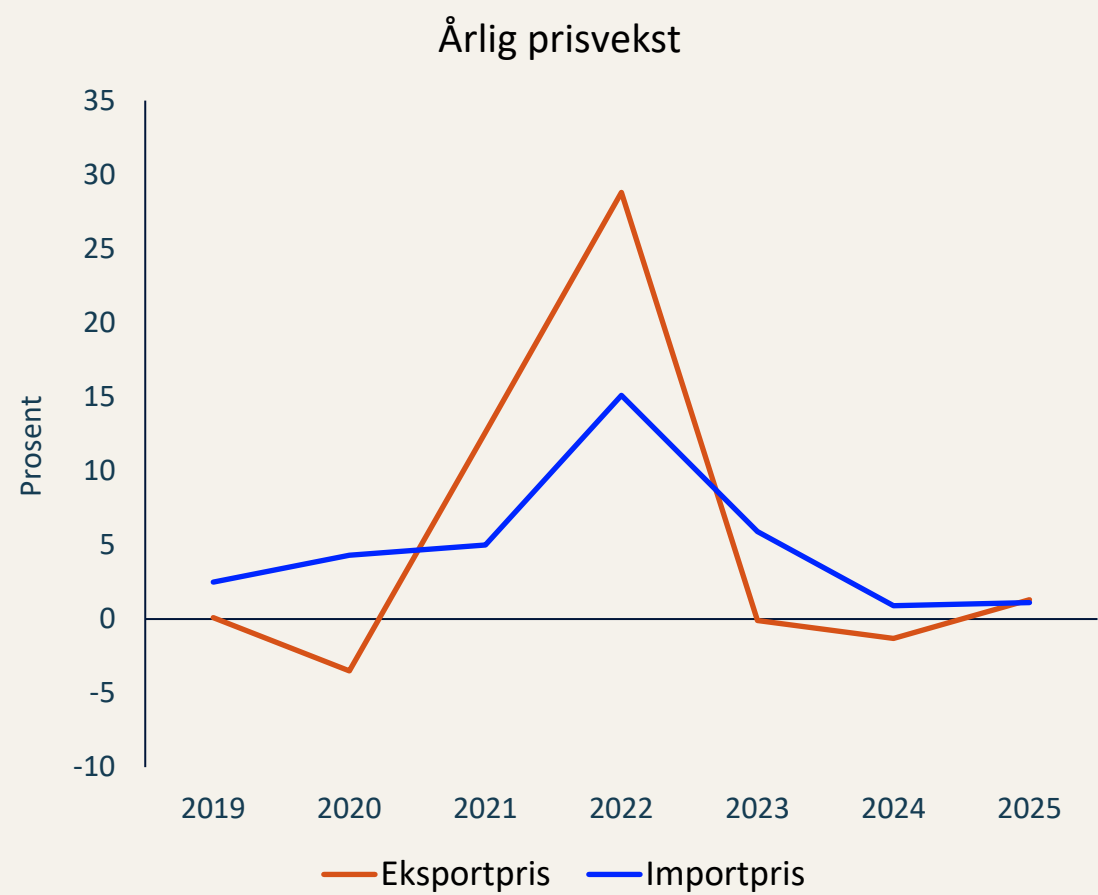
s^+ og s^- : gjennomsnittlig størrelse på økninger og kutt, begge positive

Her ser vi på én produktgruppe i en gitt måned

Priskutt demper prisveksten mer på varer

Vi fikk bedre betalt for eksporten

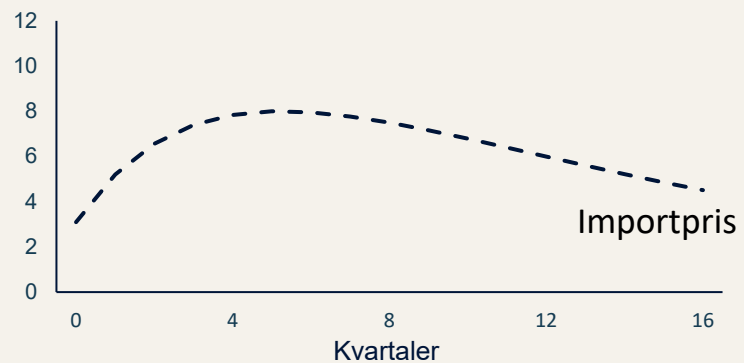
En enkel modell for norsk økonomi

Inspirert av Aukrust-modellen

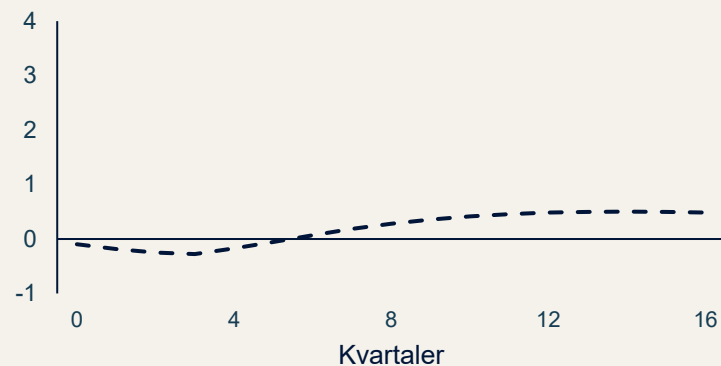
- To sektorer: Konkurrans utsatt (K) og skjermet sektor (S)
- Begge bruker importvarer og arbeidskraft i produksjonen
- K-sektor setter normen for lønn i begge sektorer
- Sentralbanken setter renten i tråd med en Taylor-regel der både inflasjon og ledighet inngår
- Eksportprisene blir bestemt på verdensmarkedet

Dyrere import øker prispresset og svekker lønnsevnen

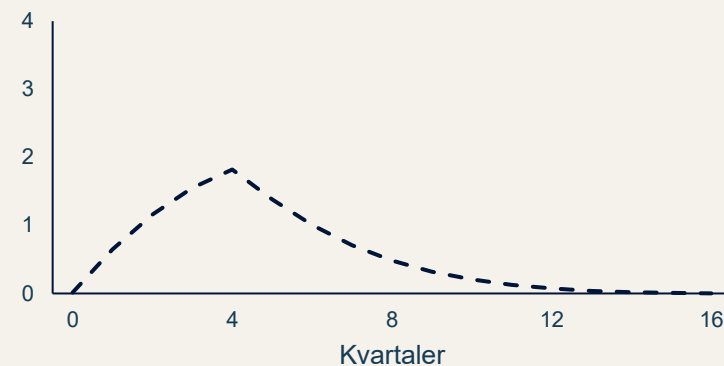
Utenlandske priser (%)

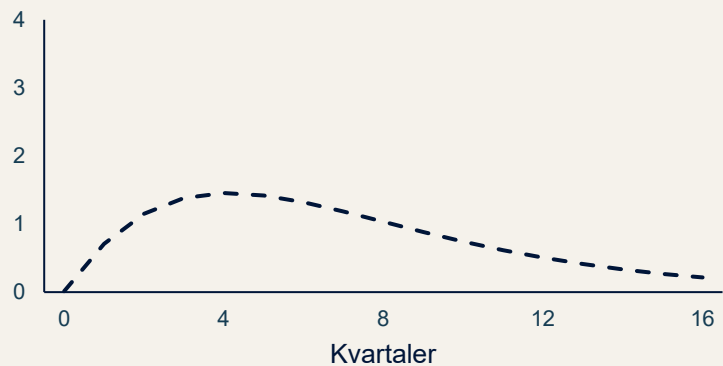
Lønnsvekst (pp)

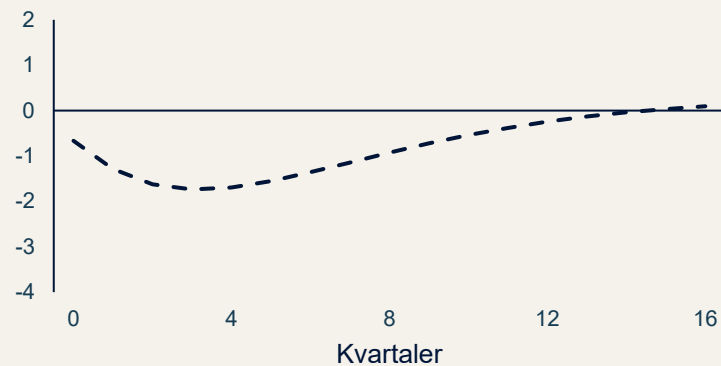
KPI-inflasjon (pp)

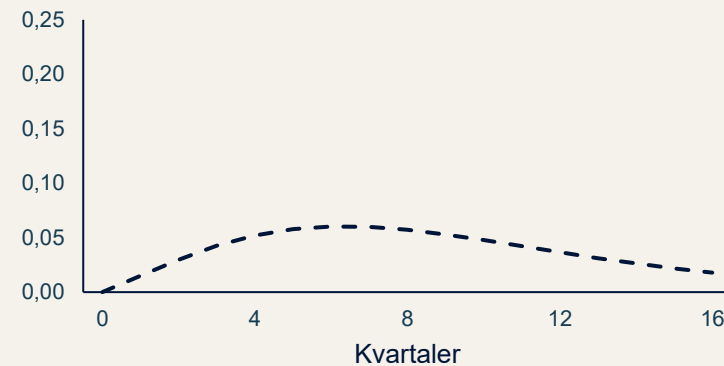
Styringsrente (pp)

Valutakurs (%)

Arbeidsledighet (pp)

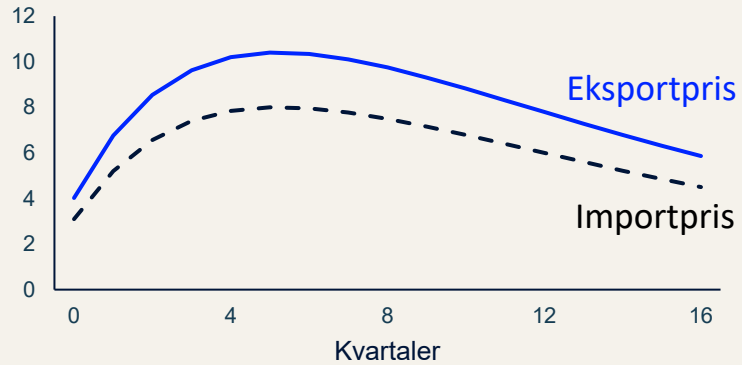

- - - Importpris

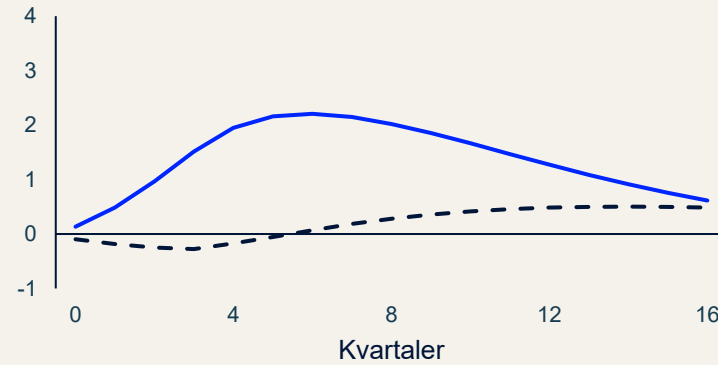
Kilde: Norges Bank

Høyere eksportpriser kan forlenge den siste milen

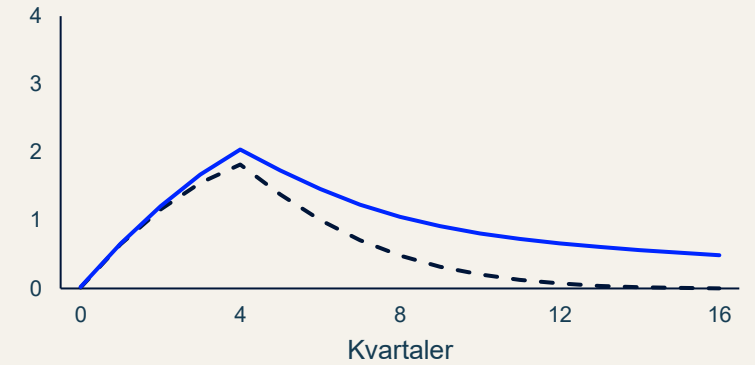
Utenlandske priser (%)

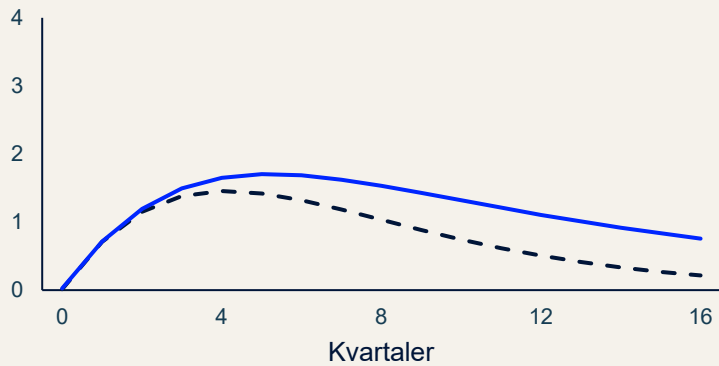
Lønnsvekst (pp)

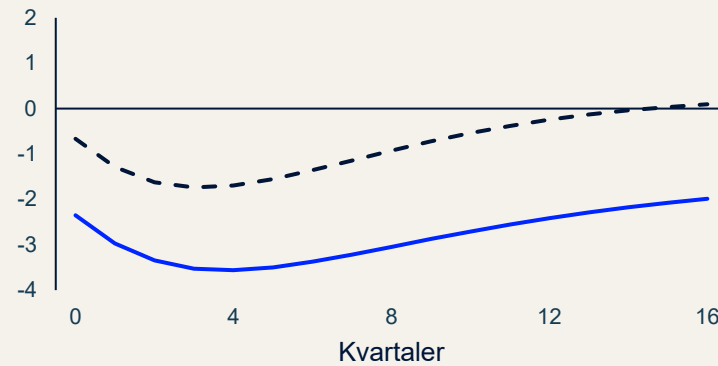
KPI-inflasjon (pp)

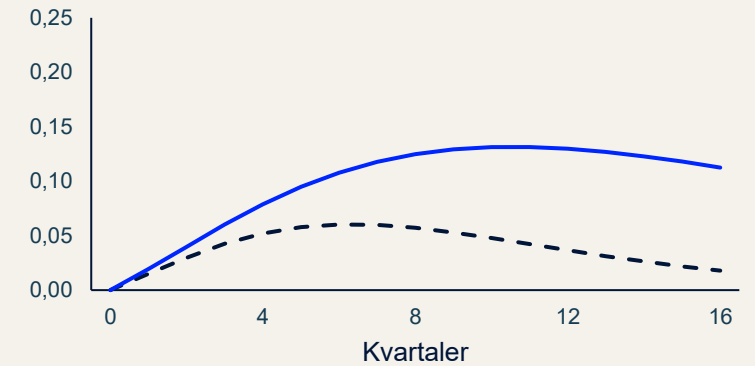
Styringsrente (pp)

Valutakurs (%)

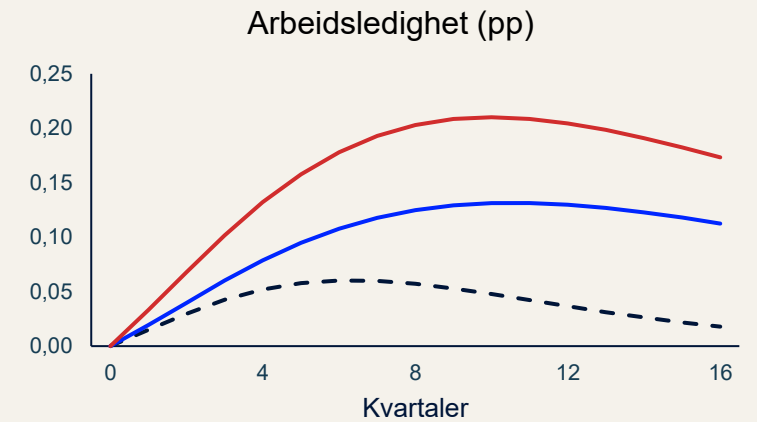
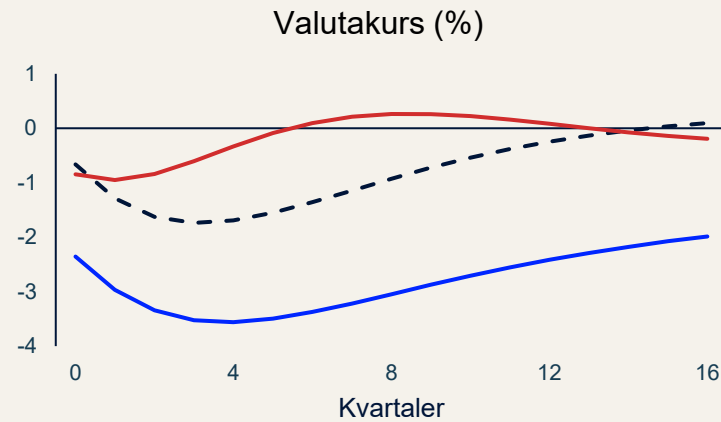
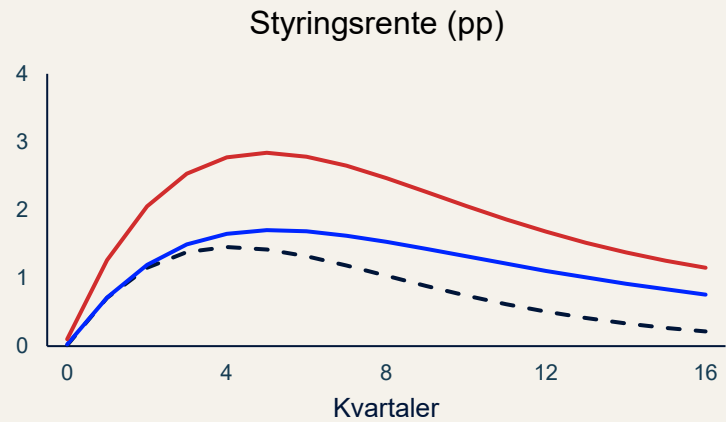
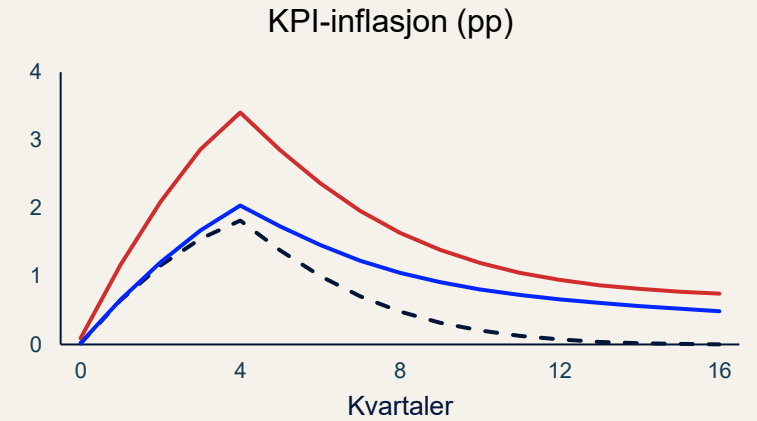
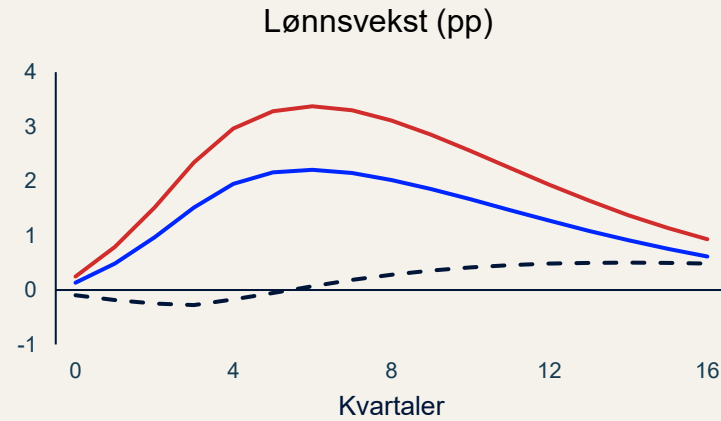
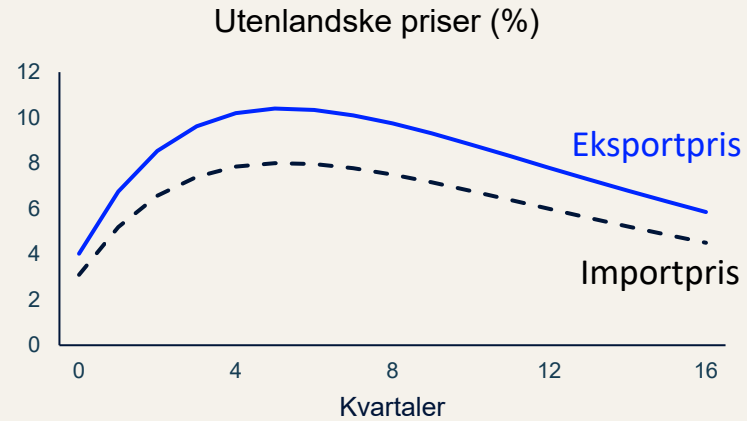
Arbeidsledighet (pp)

--- Importpris — Importpris og eksportpris

Kilde: Norges Bank

Høyere renter ute gir mindre hjelp fra kronen

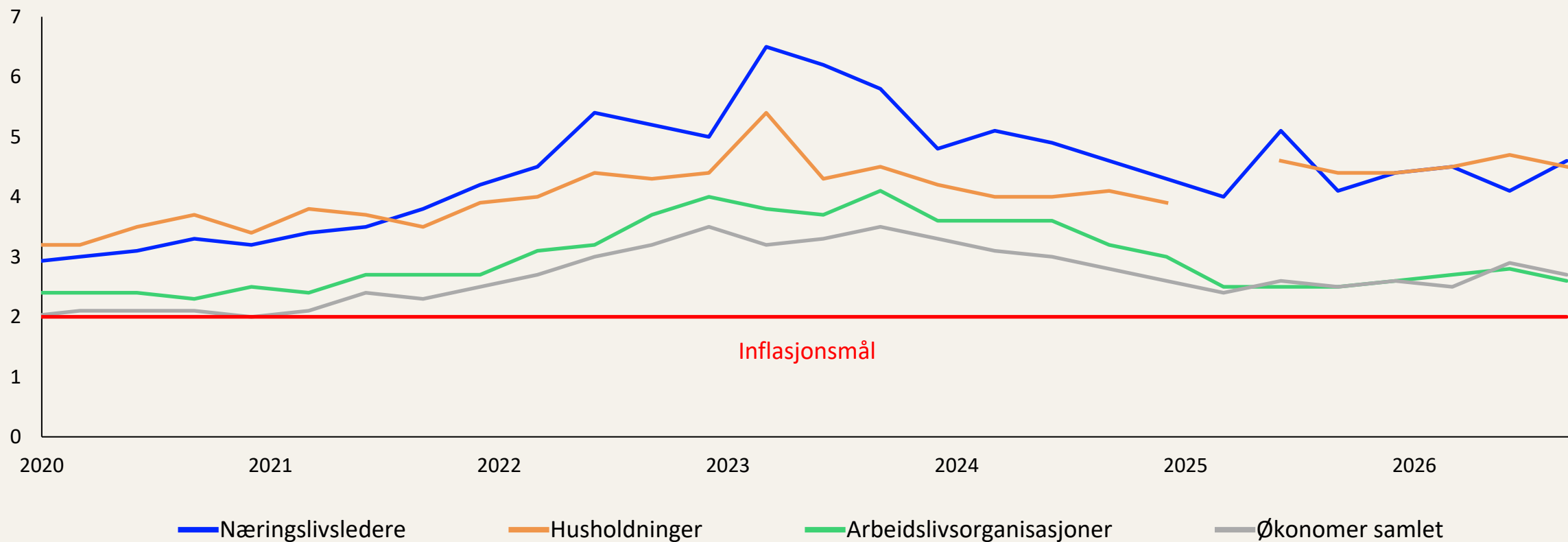

-- Importpris — Importpris og eksportpris — Importpris, eksportpris og renter ute

Kilde: Norges Bank

Inflasjonsforventningene har ikke avtatt videre

To år frem. Tolv månedersvekst. Prosent.

Kilder: Epinion, Ipsos og
Norges Bank

8. oktober 2026

Handelshøyskolen BI